

BİR BAKIŞTA

Bir bakışta 2025 yılı 1. Sayı

Değerli meslektaşlarımız,

Dergimizin bu sayısında ilgiyle okuyup yararlanacağınızı umduğumuz, güncel 5 özgün araştırma makalesi, 2 derleme ve 3 olgu sunumu yer almaktadır.

Miyopi, dünya çapında yaygın görülen bir refraksiyon kusurudur ve görülme sıklığındaki artış küresel salgın olarak kabul edilmektedir. Miyopinin doğrudan ekonomik ve sosyal yüküne ek olarak, miyopi ile ilişkili oküler komplikasyonlar ciddi görme kaybına yol açabilir. Akagün ve Altıparmak'ın Myopi-X® periferik progresif adisyon gözlükleri (PAG; Novax®) ile %0,05 atropin kombinasyon tedavisinin, Myopi-X® PAG veya %0,05 atropin monoterapilerine kıyasla ek bir etki sağlayıp sağlamadığını araştırmayı amaçladıkları retrospektif çalışmada, 27'si Myopi-X grubunda, 13'ü %0,05 atropin grubunda ve 11'i Myopi-X periferik PAG ile %0,05 atropin kombinasyon tedavi grubunda olan toplam 51 hastanın yaş, sikloplejik sferik eşdeğer (SE) ve aksiyel uzunluk (AU) gibi başlangıç özellikleri karşılaştırılmış, tedavi başlangıcından 12 ay sonra, SE ve AU'daki değişiklikler gruplar arasında karşılaştırılmış, %0,05 atropin ile Myopi-X PAG kombinasyonunun, tedavilerin tek başlarına gösterdikleri etkiliklere ilave bir etki göstermediği belirlenmiştir (Bakınız sayfa 1-5).

Refraktif akomodatif ezotropeya (RAET), hipermetropik akomodatif konverjansa bağlı ortaya çıkan, konverjan şaşılık ile karakterize bir klinik tablodur. RAET'li hastalarda tedavinin temeli hipermetropinin gözlükle tam düzeltilmesidir. Pelit ve Sefi Yurdakul'un, RAET tanısı alıp spontan ardıl ekzotropeya gelişen çocukların klinik özellikleri ve risk faktörlerini araştırdıkları retrospektif çalışmalarında, RAET'den ekzotropeyaya (XT) spontan geçiş gösteren 19 hasta ile kontrol grubu olarak RAET'si olan, yaş açısından eşleştirilmiş, hem yakın hem de uzakta gözlük ile kaymanın düzeldiği 31 hastaya ait tıbbi kayıtların karşılaştırılması sonucunda yüksek hipermetropik refraksiyon değerlerine sahip hastaların ve eşlik eden alt oblik hiperfonksiyonunun XT gelişme riskini artırdığını saptamışlar ve bu özelliklere sahip hastaların uzun süreli izlemde kalmaları gerektiğini vurgulamışlardır (Bakınız sayfa 6-10).

Anormal baş pozisyonu (ABP) görme keskinliğini artırma, diplopiyi önleme veya rahat bir binoküler görme sağlama amaçlı geliştirilen; başın dönük ya da yatık, çenenin yukarda veya aşağıda olabildiği adaptasyon mekanizmasıdır. ABP bir tanı değil, altta yatan bir hastalığın belirtisidir. Ancak bazı hastalarda belirli bir neden tanımlanamayabilir. ABP'nin en sık görülen sebepleri sternokleidomastoid kasında fazla kasılmaya bağlı konjenital musküler tortikollis, oküler hastalıklar ve santral sinir sistemi anomalileridir. Oküler sebeplerin en sık görülenleri ise dördüncü kranial sinir paralizisi, Duane retraksiyon sendromu, altıncı kranial sinir paralizisi, Brown sendromu ve nistagmus blokaj sendromudur. Erduran ve Niyaz Şahin'in, ABP'nin oküler nedenlere bağlı olduğu hastalarda klinik özellikleri inceledikleri ve tedavinin ABP'nin değişimine etkisini araştırdıkları retrospektif çalışmalarında, ortalama yaşı 14,1±13,9 olan, 86 kadın (%50), 86 erkek (%50) toplam 172 hastada, dördüncü kranial sinir paralizisi (%50), Duane retraksiyon sendromu (%16,9) ve A-V patern şaşılık (%15,1) saptamışlardır. ABP ile gelen hastalarda oftalmolojik ve ortoptik muayenelerinin yapılması ve uygun hastalarda şaşılık cerrahisi veya botulinum toksin uygulamasının ABP'yi azaltabileceği veya tamamen düzeltebileceğine dikkat çekilmiştir (Bakınız sayfa 11-15).

Candan ve ark., Türkiye'de ilk kez, 3. basamak bir hastanede en sık karşılaşılan retinal vasküler hastalıklarının ve onların en sık görülen komplikasyonlarının prevalansını belirlemeyi, böylelikle halk sağlığının korunması, sağlık hizmeti ve kaynaklarının doğru planlanmasına katkıda bulunmayı amaçladıkları hastane tabanlı epidemiyolojik çalışmalarında, tüm toplumda retinal vasküler hastalıkları prevalansını %1,4, en sık rastlanan retina vasküler hastalıkları olan diyabetik retinopati, retina ven tıkanıklığı ve retina arter tıkanıklıklarının prevalanslarını sırası ile %1,12, %0,27 ve %0,01 olarak saptamışlardır (Bakınız sayfa 16-23).

Genç Bozhöyük ve ark.'nın çalışmasında pediatrik yaş grubunda, 58'i (%75,3) konjenital, 19'u (%24,7) edinsel katarakt nedeniyle cerrahi uygulanan ve en az bir yıllık takibi olan toplam 77 olgunun dosyaları incelenmiş, preoperatif kayma tipleri değerlendirilmiş, cerrahi sonrası bu kaymalardaki değişiklikler analiz edilmiş ve postoperatif dönemde gelişen şaşılıkların özellikleri kaydedilmiştir. Yazarlar, pediatrik kataraktlarda şaşılığın sık görüldüğüne, başarılı cerrahi tedaviye rağmen, özellikle 1 yaş ve altında cerrahi yapılan tek taraflı olgularda postoperatif dönemde yüksek oranda şaşılık ortaya çıktığına ve bu durumun, katarakta bağlı deprivasyon ambliyopisinin yanı sıra, şaşılığa bağlı supresyon ve ambliyopi riskini artırdığına vurgu yapmışlardır (Bakınız sayfa 24-28).

İklim değişikliği, 21. yüzyılda küresel sağlığa yönelik en büyük tehditlerden biri olarak kabul edilmektedir. Sağlık sektörünün, sera gazı emisyon üretimine önemli ölçüde katkısı olduğu bilinmektedir. Sağlık sistemindeki en yüksek cerrahi sayılarına sahip olması ve hızlı hasta sirkülasyonu ile diğer branşlardan ayrılan oftalmoloji, karbon emisyon yükünün önemli bir kısmından sorumlu olabilir. Kaynakların verimli kullanılarak faydanın maksimuma çıkarılması ve sürdürülebilirliğin artırılması gözetilerek keratoplasti cerrahilerinde uygulanabilecek cerrahi stratejilere genel bir bakış sunmayı amaçlayan Kıyat ve Palamar'ın bu sayımızdaki derlemelerinde, korneal transplantasyon cerrahilerinde, ameliyathane süresini azaltmanın, oftalmologları ve ameliyat ekibini

BİR BAKIŞTA

uygun şekilde eğitmenin, trepan ve punch gibi aletleri yeniden kullanmanın, cerrahi malzemelerin ekonomik kullanımını sağlamaya çalışmanın ve uygun cerrahi tekniği seçmenin, sürdürülebilirliği iyileştirmenin ve ameliyat sırasında maliyetleri düşürmenin olası faydalı yollar olduğuna, ancak maliyetleri düşürmek için önlemler alınırken güvenlik ve etkinliğin korunmasına da azami özen gösterilmesine ve sürdürülebilirlik ve hasta güvenliği arasında dengenin sağlanmasına dikkat çekmişlerdir (Bakınız sayfa 29-35).

Pakikorooid hastalıklar, koroid kalınlığında artış ile karakterize, altta yatan patolojik mekanizmaların ortak olduğu bir grup hastalıktır. Pakikorooid değişikliklerle başvuran gözlerde genellikle büyük koroidal damarlarda dilatasyon görülür ve bu değişiklik üstte yer alan koryokapillaris ve Sattler tabakalarının sıkışmasına neden olur. Pakikorooid spektrum hastalıklarında pigment epitelyopati, koroidal neovaskülarizasyon, submaküler seröz dekolman, belirgin koroidal ve skleral değişiklikler gibi patolojik bulgular görülebilir. Demirel ve ark., derlemelerinde pakikorooid spektrumundaki hastalıklarda kullanılan görüntüleme yöntemlerine ait güncel bilgileri okuyuculara aktarmaktadır (Bakınız sayfa 36-48).

Korkmaz ve ark., bilateral keratokonus tanılı, sağ gözünde intrastromal kornea halka segmenti sol gözünde ise penetran keratoplasti (PK) öyküsü olan, hibrit kontakt lens kullanan, bilateral *Akantamoeba* keratiti tanısının, mikrobiyolojik incelemeler ve *in vivo* konfokal mikroskopi (İVKM) ile konulmadığı, medikal tedaviye rağmen sağda kornea perforasyonu, solda eş zamanlı yara yeri ayrışması meydana gelen, hastada böbrek yetmezliği olması nedeniyle, genel anesteziden kaynaklanan riskleri en aza indirmek için eş zamanlı bilateral tektonik terapötik PK uygulanan hastayı sunmuşlardır. Yazarlar, İVKM gibi yardımcı tanı araçlarının normal anatominin ameliyatla değiştirildiği gözlerde yanıltıcı olabileceğine, bu olgularda, tanı yöntemlerinin sonuçları ile hastanın klinik tablosu arasındaki tutarsızlığın tanıyı geciktirip PK yapılmasını gerekebileceğine dikkat çekmişlerdir (Bakınız sayfa 49-52).

İlk olarak asfiksik torasik distrofi olarak tanımlanan Jeune sendromu (JS), karakteristik iskelet anormallikleri ve değişken böbrek, karaciğer, pankreas ve göz komplikasyonları ile ortaya çıkan otozomal resesif geçişli bir osteokondrodizplazidir. JS, kalımsal sendromik retinopatiler arasında değerlendirilmektedir. JS'deki göz patolojilerinin temel sebebi retina fotoreseptör hücrelerinin normal fonksiyon görmesini engelleyen silier proteinlerdeki genetik mutasyonlardır. Aksoy ve Tigrel, görme keskinliği 20/20 olmasına rağmen gece görme azlığı şikayeti ile başvuran bir JS olgusunu sunarak, niktalopiye eşlik eden sendromik komorbiditeleri olan hastalarda görme keskinliği tam olsa bile herediter retinal distrofilerin akılda tutulmasının gerektiğine ve tanı için yapısal ve fonksiyonel multimodal retinal görüntüleme tekniklerinin uygulanmasının ve genetik danışmanlık alınmasının önemine işaret etmiştir (Bakınız sayfa 53-56).

Knobloch sendromu, *COL18A1* genindeki mutasyonların neden olduğu ve yüksek miyopi, vitreoretinal dejenerasyon, retina dekolmanı (RD) ve oksipital ensefalosel ile karakterize nadir bir genetik hastalıktır. Abdullah ve ark., yüksek miyopik maküla deliği ile ilişkili kronik RD ile başvuran Knobloch sendromlu bir çocukta, çift katmanlı insan amniyon zarı kullanılarak uygulanan cerrahi bir teknik tanımlanmışlar ve bu tekniğin avantaj ve dezavantajlarını okuyucu ile paylaşmışlardır (Bakınız sayfa 57-60).

Bu yılın ilk sayısındaki makalelerin ilginizi çekip, hekimlik pratiğinizde yol gösterici olacağını umuyoruz.

Saygı ve sevgilerimizle,

Editöryel Kurul Adına
Dr. Özlem Yıldırım